

ÜRITAJA

ÜENÜTO PERIKONNALEHT

ILMUB ÜKS KORD KUUS

TELLIMISHIND:
1 AASTA PEALE Mk. 300.—
½ AASTA PEALE „ 150.—
¼ AASTA PEALE „ 75.—

KUULUTUSHINNAD:
1 LEHEKÜLG Mk. 1000.—
½ LEHEKÜLGE „ 500.—
¼ LEHEKÜLGE „ 250.—

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, RATASKAEVU 22

N:o 2-3

OKTOOBER-NOVEMBER

1927

Riigiraamatakoogu.

Nr. ....

ÜENÜTO NÄITETOIMKOND. Istuvad: pr. A. Samberg, hrad R. Samberg ja E. Selvnik; seisavad: R. Saarmann ja H. Kram. ÜENÜTO näiteharul on praegu ettevalmistusel T. Pakkala „Parvepoisid“ ja A. Kitzbergi „Kosjasõit“.

Rootsi rahvatantsu arenemine.

„Uritulele“ kirjutand RAGNAR WALLMANN, Stockholmis.

Too oli mitme aastakümne eest.

Rootsi külas käis talupoeg kogu oma perekonnaga rahvariidesse rietatult. Peaaegu iga kihelkond ja kohturingkond omas omad eririided, milliste kaunid värvid ja omapärane lõige rändaja tähelpanu köitsid. Ülikondade värvid aimasid järele loodust. Põhja-Rootsi tumedais metsapiirkonnis olid rahvariided tumedad, valitsevad värvid olid hall ja tumesinine. Enam lõunapoole, Kesk-Rootsit, kus loodus sõbralikum ja heledam, muutuvad ka rahvariided värvirikkamaks, ja maa lõunapoolsemas osas leiame mujal mitte-kusagil esinevat värvitoredust.

Omaehitet taludes, sageli mitmesaja aastastes, elutses maarahvas, kõrges aus hoides omi vanu kombeid. Oli taluoma muusika, omad lauluviisid kui ka omad rahvatantsud. Too oli uhke, paindumatu rahvasugu, kes kinni hoidis omist traditsioonest.

Ent astus vahele uus aeg, karm ja halastamatu, kõike vana ja kaunit eemale tõrjudes. Ta tõi enesega kaasa vabrikus valmistet riided, ta ilmus oma grammofoonidega, n. n. modernmuusika, -tantsu ja muu sarnasega. Ning kuulutas lõppu külas asuva kõigele vanale ja muistsest minevikust põlvenevale. Veel 1850-dail aastail leidis umbes 50 kihelkonda, kus kanti vanu rahvarõivi, komme kadus aga kiirelt ja meie päivil on Dalarna maakond küll ainuke, kus maarahvas teatud korral veel oma vanusse rõivisse riietub.

Ent leidis Rootsis ringkondi, kes selles ülekohtu nägid et kõik vana ja kaunis unustusse vaibumas. Nende hulgast oli rühm Uppsala üliõpilasi. Juba umbes neljakümne aasta eest asutasid nad ühingu — vanade tantsude, rahvariiete ja muusika elustamiseks. Selle eeskujul asutati vähehaaval mitmed ühingud ja 1919 aastal moodustasid nad esimese koonduse. Neid oli 7 — 8 Stockholmi rahvatantsuseltsi kes ühinesid, korraldades 1920 aastal pealinnas rahvatantsude kongressi. Sinna oli ühinguid kutsutud kogu Riigist ja nüüd asutati juba üleriikline liit nimega „Svenska Folkdansrin-

gen“ — Rootsi rahvatantsu ühendus, Ka Norra, Taani ja Soome rahvatantsijad võtsid osa tähend. kongressist Stockholmis. Selle algatusel peeti 1921 a. tähendatud põhjamaade kongress Taanis, 1922 a. peeti kolmas kongress Norras, 1923 neljas Lõuna Rootsis, Göteborgis, ja 1925 a. viies kongress Tranás'e linnakeses, kus teatavasti esines ka Eesti tantsijate rühm, saades suure poolehoiu ja kiituse osaliseks oma toreda tantsu ja vägeva laulu eest.

Mõne aja eest võttis „Svenska Folkdansringen“ omale uue nime „Svenska ungdomsringen för bygdekultur“ — Rootsi külakultuuri noorsoo ühendus. Ta on ülerootsimaaline, ühendab ligi 100 seltsi, mitmetuhande liikmega. Ühendusel on mitu toimkonda — seksiooni, millest igaüks taotleb oma ülesandeid ning huviseid, kindla kava järgi. Nii näiteks on olemas rahvatantsude, rahvalaulude ja -viiside, samuti vanakultuuri uurimise ja muud sarnased toimkonnad.

Tantsijad, kokku 17 isikut, kes Rootsi Noorsoo Ühendust edustasid Tallinnas 1926 a. juunikuul peetud omakultuuri pidustusil, kuulusid kahte Stockholmi ühingusse — „Allmogegillet“ ja „Folkdanssällskapet Appell.“ Neist on viimane Rootsi vanemaid rahvatantsuseltse, asutatud 1905 aastal, seega 22 aastane, enam kui kuuekümmene liikmega. „Allmogegillet“ on noorem ja vähem, ometi tugevamaid ja elujõulisemaid meie ühingute hulgas. Kõik „Allmogegillet'i“ liikmed kannavad Häverö kihelkonna rahvariideid, kuna „Appellis“ kõikide Rootsi maakondade rahvariideid tarvitatakse. Mõlemad rahvatantsu rühmad on kogu Riigis arvatuile kohil käinud, esinedes vanade tantsudega, samuti propaganda mõttes külastanud ka Norrat, Taanit, Alandi (Ahvenasaari) ja 1926 a. suvel Eestit.

Ragnar Wallman
Ėstintand E. E.

Kas elan mina, või suren mina — oleneb Sinust, kallid lugeja. Kui elan, elan sinu vaimustusest ja sinu enese elust, kui suren — suren sinu tuimusest ja ükskõiksusest minu vastu.
30. X. 27 „URITULI“

Sygisproloog.

I

1.

Ruske roostega ylepuistat puie sasis sylemed.
Maa, kõnniteed, park, tiigiveed ruskete lehtega kirjatet.
Taevass rulluvad ruskekahvatud uduvoonad, —
inimnäod ruskest sygisest.
Tuuled, kuhu te lähete?.. —

2.

Ja mu veri tormas ja myhises. Samagi kui
park tuulen ja tormin.
Sees nii kui väljaski kõik sahisess.
Ruskeid lehti keerutas tuul.
Tuhad uut muljet, sadatuhat Sinulgi!
Ja unustid minu. — —

3.

Tuul käis yle puie latve. Painutas, vallutas ja
murdis neid:
Raks — — til!
Sygisene torm yle ruske looduse. Ruske tormgi yle
sygislooduse.
Nii: Ah — — hhoooooo! —

4.

Sygis on suve tytar. Aga tuleb talv ja võtab tema.
Nii: Ahh — — hhoooo! —
Painutab, vintsutab ja murrab.
Siis jääga ta pisarad jäädvustab.
Valged.

5.

Oled omi vanemi tytar hää ja kuulad neid. —
 Mina aga olen kaugel kõigest sellest —
 ja igatsen. —

Tema aga, see teine sääl, sinu lemmik sinu lähedal. Piirab
 sind ja ymbritseb, ligi sinule kui ruske sygis;
 Et unustid minu.
 Mötlid: Valge.
 Ja unustid minu.

— — — — —

6.

Torm käis yle mere ja tõi laineid mu sydameni.
 Torm käis yle metsade ja painutas neid.
 Mina seisin.
 Torm käis yle minu ja ymber minu. Ega sellest midagi!
 — Aga sa unustid minu. . .
 Vaip kollane rullus yle maa. —

— — — — —

7.

Mitu igatsust on soonte seen? Mitu sydamen? Nii et ta
 peksab, nii et ta rabeleb ja raputab? Mitu neid sääl? Mitu
 jäi veel?
 See teine ju sääl lähedal sinu — ning unustid minu.
 Kuidas küll olen igatsenud. — — —
 Mitu!
 Mitu neid!?!?

— — — — —

8.

Läksin koju ja kannatamatusen avasin käe soone:
 Üksainus punane veri!
 Ei muud.
 Üksainus igatsus:
 Sin a!
 Ja niris es pōrandale punane armastuslill.
 Üksainus armastus.
 Sinu ilusate jalgate ette, nende tallata. —
 Sinu! — — —

* * *

II

Hallid pilved sõuavad ruttu-ruttu.

Valged joad pilvist maani

Ja tuul tormitseja käega paitab mänguriista keeli.

Uus muusika, uus loodusrõõmude sööst:

— Solveig, ootan sind! —

Hallid nõred nirisevad maaema põsil.

Valge ja pleekund nõrede joom.

Kähiseb pargi joobnud, läbieland hääl.

Tüvi sasib tüve käe ja taaruv kestub tants. —

— Olen noor, Soolveig, ja ootan Sind! —

Hall vilksatub ülal puhuks silm.

Valged ta kulmud, valged laud.

Ja värsedes lakkab südameid.

Pooleks murt, mullaga segi nukker tähelill. —

— Õhetab aga punasemalt kui ealgi varem mu süda, Solveig! —

Hall muusika, kohiseva südamega mängumees.

Valgete kurgede klu-kluu.

Ja vaikus tuleb ja hämarus tuleb,

Ja niriseb ja lahtub viimne joobnustav piisk. —

— Solveig, pilgeni on aga mu süda!

Tsüklist „Kutseid Solveigile“.

Ago Jõger.

Mu Kadriorg.

(Eleegia)

Mu Kadriorg, kuis oled jäänud vaikseks

Ja tühjaks, nukraks jõudval sügiskuul.

Kõik osutub siin ilmas kahepaikseks:

Kord kuuldub hõisk, pea vaikivaks jääb huul.

Ma mälestan mil suve õhtu hurmas

Hing hingele „truuks jääda“ lubas surmas;

All Lasnamäe üks ööbik kurtis puul.

Mu Kadriorg — üks sügis jõuab jälle,

Tuul merele viib koltund lehti puist.

Surm noorusel ja kevadel on väle;

Jääb hõbemälestusi meelde kadund suist.

Ah öid ja õhtuid kuldseid „Kontsertaias,“

Aeg õilsem oli olla noor ja maias. . .

Aeg kaob valda, hüütud Ennemuist.

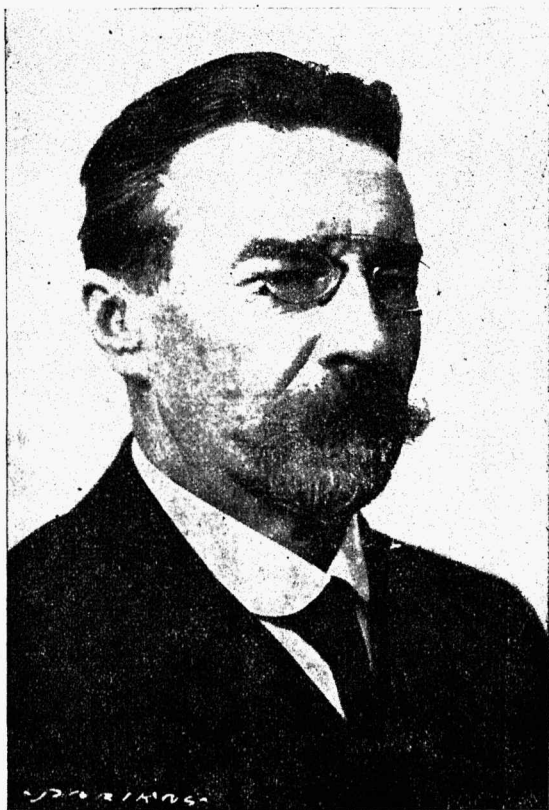
Sügiskuul.

E. R.

August Kitzberg. †

10. novembril lagunes kurveim sõnum laiali üle maa, kutsudes esile valusamaid tundeid iga eestlase hinges, kuid valusaist valusamaid aga meie, noorte, südameis.

Nii elavalt mäletame teda veel paar aastat tagasi, mil ta istus meie keskel 70-aastase sünnipäeva puhul korraldatud tema teoste õhtul Raua tänava koolimajas. Nii elav-lõbusalt vastas ta siis veel temale öeld tervitusile, nii selget, nii suurt rõõmu tundsiime siis, nii armastust puhast. Ja Kitzbergi armastasime, armastame ikka. Armastame, et ta oli noor meiega, et mõistis meid, et armastas enam veel meid. Või milliseid tulisemaid sõnu oleme kuulnud öeldavat meile, kui temalt, kes jäi hauani truuks meile, hauani jäi pehmejooneli-seks, ideeliseks, tuuletallajaks — nagu on ideelised ja tuuletallajalised noorusegi püüded.

Kirjanik AUGUST KITZBERG. †

Januneme enam kui keegi muu avameelsust, südamlikkust, armastust. Ja seda külluses sai Kitzbergilt paljukorda enam kui kellegilt muult iga noor süda.

„Noorusele mu tervitus!“ ütleb ta „Tuuletallajas“.
„... teie aeg tuleb, koputab ukse taga.“

„Mina kaeban ja hädaldan, et ei saa näha, mis saab lõpuliikult Eestist. Me oleme liig paljudeks parteideks katki kärinatud, meil on meie praeguse põlve hulgas liig palju kosmopoliite, meie luuletajad ja kirjanikud ei ole nii vaimustatud isamaalased, kui mina neid tahaksin näha. Meie noorus küll on teistsugune, sellel on jälle tuld ja vaimustust. Noorusele mu tervitus!“

Oleme kurvad ja teame, et ei anta tötusi meeleliigutuste silmapilkudel, nii suurtel nagu seda on Kitzbergi kaotus meile, noortele. Ent me teame, et juba ammu ammu varem, juba pisikesena-päkapikuna kuuldes August Kitzbergi vesteid, või lugedeski hiljem tema noorusest õhkuvaid ridu, tunneme — oleme annud tötuse, tötuse millele ta meid manitseb:

„Jää heaks ja aateliseks nagu oled!“

„Noorus ei tohi alla vanduda. See oleks nooruse mahasalgamine!“

Jääme truuks sellele, kuigi raskemat võitlust peaks nõudma see. Meid vaimustab, meid täidab, meid õhutab tema tötus, mis ta meile annab oma „Tuuletallaja“ lõppsõnas:

„Noorusele mu tervitus! Ja kui peaks tulema, et kuulen murukamara all maa müdisevat Teie võitlustest, ei ma siis püsi mulla all, vaid mu hall habemetutt keeritab teie keskel.“

Täname, mäletame ja armastame Sind, Sa suur ja Sa hää!

A. J.

Meie Stokholmi sõidust.

V. Ingermann ja R. Mõistlik.

2

STOKHOLMIS

Kalevipoeg vähendab käiku ja meie seisame mõne minuti pärast, aitäh kaptenile, silm silma vastu Rootsi ja Taani tuttavatega.

„Allmoge gillet“ oma juhtivate jõududega ja Tallinnas tuntud halli peaga ja piibuga, teine laiapäksiline daanlane, tervitavad meid hiilgavate nägudega. Ka meie näod hiigavad — sest teame rootslaste sõbralikust ja et sul karta pole hooletusse jäämist. Need inimesed hoolitsevad sinu eest juba nii, et sul omal midagi teha ei jää.

Saadest laeva kinnitatud sillale koguvad kirjuis rahvarõivis tegelased ning ekskursandid laevaäärele, et otsida tuttavaid. Silman hra Lindeeni ning Ragnar Vallmanni, kelledest esimene meie noorsoolasi üle laeva poordi püüab käetleda. Igalt poolt on kuulda vaid rõõmsat „velkommen“ ja „velkommen.“ Laulame neile vastutervituseks „Tuljaku“, mis õieti öeldes päris hästi läks. Tervitab Rootsi noorsoo keskliidu sekretär, millele vastame lauluga „Veel kaitse kange Kalev omi lapsi.“

Selle aja jooksul on laevamehed ja tollivalvurid jõudnud korraldada kõik meie maabumiseks, nii et Aadu ja Ann, võta vaid tsumadan ja asu suure kuningriigi mandrile.

Viimaks ometi pääsime siia maale. Pääsime pigistama nende armsate inimeste käsi. Oleme ju lahus olnud ligemale aasta, taanlastega isegi kaks aastat.

See aga oli „Juuda“ käepigistus, aga muidugi meile päris hääs ja õnnelikumas mõttes. Läänud oli me kuldne vabadus ja olime Rootslaste omad ihu ja hingega. Vähe veel sellest, isegi meie pakid võeti ära ja lasti autodele, edasi tranpoteerimiseks. Süda löi sees külmaks, et nüüd raputavad tsummadanis olevad värsked kurgid ja soola ja äädika kõik segamini ilma, et neid esimesi oleks saanud kooridagi. Aga eil! Istudes autos, ei tunnud ühtegi põrustust ega raputust.

Peatume esialgu „Vasa“ reolkooli majas. Uhke maja nii kui kõik teisedki Stokholmis. Ei antud aga aega teda seest, ega väljastpoolt vaadatagi. Kohe viiakse meid kirikusse. Et Jumala teenistus Rootsi keeles peeti siis võis iga meie inimene ennast oma koguduses tunda, olgu ta kas Lutheri, Katoliku, Taara või Budda usuline, keelest-kombeist nii kui nii aru ei saanud. Kuid Eik ja Meikop ütlesid antud lauluraamatuist meile sõnad selgesti ette ja meie võisimegi laulda julgesti.

Kirikust viidi meid kohe einele. Kuid selleks anti nii hirmus kole vähe aega, et kuidagi ei jõudnud valmis saada.

Ja tõesti, mõni talitas selle kauni vanasõna järele, et ennem vatsa rebeneagu kui hüvarooga järele jääb, ja ladus rooga oma ja „abikaasa“ taldrikule, et meie juhid juba hakkasid kartma, kas me ikka jõuame õigeks ajaks järgmisse punkti.

Aganüüd tuli see kõige hirmsam asi ilmsiks. Meie „spelman“, viiuli mängija, oli vist möödunud ööl ka kellegi silmi kuu kaudu vaadanud ja nii intensiivselt, et ta vasak käsi oma muusikaalse võime pea täielikult kaotas.

Tuli kiire korras arsti abi otsida. Tema jäeti siis sellest üldisest kavast välja, kuna teised järgmist päevakorra punkti läksid nautima. See osutus suurepäraseks autodega väljasõiduks.

Kõik Põhjamaade noorsoo pidustustest osavõtjad, inimest 1000-1500, asusid autodele et tutvuneda läbisõidul Stokholmi ümbrusega.

„Oi papa“, oleks sa näinud kui palju sääli oli „autosid“! Küll meid siis tõmmati ja lükati, et te istuge siia ja te istuge sinna autosse. Viimaks olime saanud kohad kõik suurtes uhketes autodes ja siis see Eesti lipp! Noh minagi oma tagasihoidliku iseloomuga löin nina püsti, et vaat mina olen ka Eestlane teiste Eestlastega kõigi Rootslaste, Daanlaste, Norralaste, Soomlaste ja Jumal teab veel kelle „laste“ hulgas.

Esimene, teine, kolmas kilomeeter on linna sees, järgmised 10 klm. juba märksa linna serval mäest ülesse ja alla — alla ja jälle ülesse. Lõpmata autode rida, ühes kirjumas rahvariietes noored, kui teises. Lustilisemad inimesed — rõõmsamad näod!

Ja kogu teeäärne täis inimesi. Vanu ja noori. Siiski rohkem vanu, noored on ju ise kõik väljasõidul. Ja kõik need vanad tunnevad kaasa noorte rõõmule, juubeldavad, lehvitavad ja tervitavad möödasõitjaid. Neile tervitatakse vastu. Ja sa tunned, et kõik ilm on noor! Et kõik saavad aru teineteise rõõmust. Imelikud inimesed need Rootslased! Meil oleks mõnigi riigimees ütelnud: „Mis te pidustate, minge parem kraavi kaevama ehk turbaid lõikama!“ — Nii jõuame 50 kilomeetrilise tunniirusega „Põhja muuseumi“ ette. Siia kogunevad need paartuhat tantsijat kokku, et siis rongikäigus minna „Skanseni“ pidustusi jätkama. — (Järgneb)

ÜENÜ Tall. osakonna segakoorist.

Tallinna os. segakoor töötab juba teist aastat parima-anderrikkama koorijuhhi hra. A. Kasemetsa juhatusel.

Juba läinud aastal esines koor kahe iseseisva kontserdiga „Estonia“ kontsertsaalis, kus kiitvama arvustuse osaliseks sai kui seda loota võis lühikeseajalise harjutuse järele. See andis koorile uut jõudu, et seda arvustust ka edaspidiseks maksuma panna, ei jäänud aga mitte puhkama kord lõigatud loorberitele. Ja seda kõik tänu koorijuhile A. Kasemetsale!

Tänavu esineb koor 13. nov. 1927, a. kell 8 õhtul „Estonia“ kontsertsaalis iseseisva kontserdiga Eesti helitöist. Peale kohaliku kontserdi on ettenähtud kontsert-ringreis 26. ja 27. nov. Kohtlas ja Rakveres. Suure huviga ootavad kohapeal laulusõbrad suurema pealinna koori saabumist, nii kui näha läbirääkimiskirjadest.

Suure andumusega on ka iga laulja harjutusel. Tõsisemad lauljad pole senini peetud veerand sajast harjutusest ühtegi korda puudunud. Ja seda kõik tänu juhile, kes suudab igat harjutust nii huvitavaks teha, et aeg poole kaheksast kümneni möödub sekundliku kiirusega.

Mõnedes koorides on maksmas kord, et need lauljad, kes poole aasta jooksul pole puudunud ühtegi proovi, saavad hoolsa töö eest mõne mälestusmärgi ehk kingituse. Meil seda seni pole olnud. Lubadusi vast küll, aga lubadusteks need jäänud.

Senistest proovidest (s. 25 proovist) sel hooajal pole veel kordagi puudunud: Vilmsen Helene, Sammelselg Herta, Saarväli Sinaida, Särnglep Leida, Kert Benita, Lagle Elfriede, Oskar Leili, Prom Salme, Põldmäe Maimu, Raudsep Leida, Tikerpuu Aliide, Kurtmann Helma ja Kadaja Peeter.

Loodame, et osakonna juhatus jõuluks võimaliku leiab mingi osavõtu märgi neile hoolsatele lauljatele anda. See tõstab iga üksiku huvi järjekindlalt harjutustel käia, teisest küljest on see ka kogu koori edu.

Käesoleval hooajal on koori registreerunud üldse 111 lauljat, neist on aga mitmesugustel põhjustel koorist välja astunud ja lahkunuks loetud 11. Seega jääb sajaliikmeline koor, mis tähendab kuuluvust suuremate pealinna kooride hulka. Praegu on iga kooriliikme palavam soov, et koor ka kunstliselt parimaks kooriks tõuseks. Elavalt jälgitakse ja arvustatakse teiste kooride tegevust ja esinemisi. Kontsertidel võib näha hulk ÜENÜTO-lasi koorist. Ka sisemine elu teistes koorides ei ole tundmata, iga nende tuksatus on tunda kui omal nahal.

Senises koorielus on kibesasti tunda annud võõrastus. Paljud kooriliikmed ei tunne üksteist isegi mitte näojärele, rääkimata nimepidi tundmisest, Seda võõrastust on hädatarvilik kõrvaldada. Koosviibimised, kus ainult koorijuht ja koori liikmed, peavad seda pahet kõrvaldama. Arusaadav, et enne kontserti kibe harjutustöö ei lubanud sarnaste asjade peale mõelda, kuid korrapidajad, kellesse asi puutub, ärgu jätku seda kauaks peale kontserti. Töötamine oleks palju lõbusam ja edurikkam. Nii saaks ka igast kooriliikmest tõsine noorsoolane, kellel ei tarvitse minna võõraste koori, et seal vabaneda nende puuduste alt.

Helikunstnik ANTON KASEMETS,
ÜENÜTO koorijuht.

L a u l j a .

Siin avaldetakse toimetusele saadet tavalisest teisem ja isiklist ilmet kandev kirjavahetus.

Rahvatantsud salongi.

Postimehest nr. 283. (teisip. 18. okt. 1927) võis lugeda järgmist:

„Möödunud nädalal peeti omakultuuri pooldavate noorte koondiste juhtivate jõudude koosolekut, kus õige huvitavaid mõtteid päevavalgele toodi. Leiti, et praegused moodsad tantsud noorsoo peale demoraliseerivat mõju avaldavad. Pealegi pole neil midagi yhist Eestiga. Tarvis oleks neegritantse salongist välja tõrjuda ja asemele tuua rahvusliku iseloomuga tantse. Loomulikult ei saa rahvatantse praegusel kujul salongidesse kõlbavateks pidada. Neid tuleks vastavalt ymber töötada. Samuti on tarvilik luua sobiv tantsumuusika Eesti viiside alusel.

Kuuldavasti ongi juba samme astunud muusikameestega läbirääkimiste alustamiseks vastava tantsumuusika loomiseks. Rahvatantsude moderniseerimise on kuuldavasti oma peale võtnud tantsuõpetaja H. Küttim, kes möödunud aastal uue tähena tantsuõpetajate taevale ilmus.

Idee pole halb, kuidas aga teostamisega saab, on juba teine kysimus. Ootame suure huviga selle omapärase algatuse avaldusi.“ —

Nii. Ootame meigi neid uue algatuse tulemusi. Kui Hamleti smokingis, Kristust tsilindriga, sigariga ja frakis esitada võib, miks siis ei või rahvatantsu tuua salongi? Nimelt just salongi (salong muidugi rahvatantsu — pane tähele rahvatantsu — juure ei tule).

Loomulik, et moodsal tantsul pole midagi yhist Eestiga. Loomulik ka, et rahvatantsu praegusel kujul ei sobi salongi. Ootame huvitusega kuidas omakultuuri proudad ja härrad keerutavad uut „salongiseerit“ labajalga, tuljakut või Tursapolkat? Kas à la charleston või umbes nii nagu Sakala (s. a. okt. 15) kirjutab kellegist moodsast keskkooli õpilasest: „igal keerutusel musu ja pi-

gistusi nii et kuuldakse“. Muidugi oleks tantsudel ka nimed vastavad: Härjanurme foxtrot, Hyyru huppetango, Paistu boston jne.

Kogu see ettevõte oleks muidugi suureks tähelepanu enda peale tõmbamise võimaluseks Eestile. Eesti muutuks maailma keskpaigaks. Kui siinamaale salongtantsude väljakiirgamiskohaks oli Pariis, muutuks selleks nyyd Tallinna. Varsti tantsiksi kogu Euroopa Eesti salongiseerit rahvatantse. Seniste neegritantsude asemele tungiks nyyd koguilmal salongidesse Eesti karu- ja kepitantsud. Missugune au ja edu Eesti kultuurile?

Ning kui omal ajal Pariisi voorimehed ja kingsepad kõlbasid Vene aristokraatidele õpetama prantsuskeelt, miks siis ei kõlba eesti tantse salongiseerima, Eestit europaseerima Pariisis omale autoparandusega leiba teenind sportlane. Kyllap ka muusikamehigi leidub, kes rahvatantse pasunale ja jazzile ymbertöötavad. Muide kõlbaks muusikaliseks saateks kyll ka gramofoni kõrvale lõõtspill. Selle salongtantsule aga moodsaid rõivi valmistaks muidugi Tallinna Kunsttööstuskool ja naiskutsekool käsikäes: potisinine siid, lepalehe kollase kingaga millel oletetav eesti ornament. Huulejumestamine aga toimuks (kusagil Tallinna daamide ringkunnas kõne all olnud) kooli näojumestusklassis. . .

Nii jah, vana murul tantsit eesti rahvatants! Ega idee pole halb yhtegi! Mis tähendabki sinu eetiline, pieteeititsev hing seksuaal-kirglikul salongide ajajärgul? Sa ei kõlba ju sellele, kes pigistada, kallistada, katsuda, suudelda tahab! Mitte sinu eetikat ega rõivastet esteetikat pole vaja, vaid yhest kyljest salongitõbist erootikat, mida teisest kyljest piitsutavad ja marustavad tantsu-treenerite äripisilased. Ootame yhes Postimehega suure huviga. Kas rahvatantsustub salong või salongiseerub rahvatants? Kas tulistub vesi, või vesistub tuli?

Ex Tallinna lux.

StM.

Toimetuse märkus: Anname eeltoodud kirjutusele ruumi, lootes järgnevaid mõtteavaldusi selle küllalt tähtsa ja põhimõttelise küsimuse puhul.

Muljeid esimeselt „Uritulelt“

Esimene, kes omi muljeid avaldas oli nrs! **Marta Einberg.** Ta oli enne ametit veel minemas turgu ja ütles „braavo, braavo!“ See käis „Uritule“ kohta ja juhtus Vabadusplatsil hommiku vara.

Nrs! **Joone Jaanile** ei meeldind paljud ettetulevad noorsoolaste venekeelsed nimed, omavahelised hüüdnimed (nagu Erkas,

Riks Totty jne.). Ka polnud ta rahul Uritule keelega, olla halb. Talle meeldisid A. Meikopi „Tähised“ ja V. Vendti „Kuidas mehi võlutakse.“

Nrs! **Ralf Jnglandile** meeldis H-H. „Kilde Stokholmi matkalt“ eriti; oli hää mees ja ei nurisend millegigi üle.

Nrs! **N. Koškin:** „Kui katsekakk rahuldas täiesti ja oli üllatuseks.“

Nrs! **Alma Apollo:** „Pean oma kohuseks tänada „Uritule“ nr 1 eest, mille ootamatult omasin — ja eriti tänada neid leidlikke, kes sellele võrratule ideele tulid ÜENÜTO sündmusi lülida ajakirja näol. Iga algus on raske, nii siis, siin on kõige raskemast üle saadud, esimene number on ilmunud ja jääb ainult soovida, et noor „Urituli“ ÜENÜTO liikmete armastusel ja energilisel osavõtul jõud- sasti areneks ja nagu niit pärlireas ühendajaks saaks üksikute liik- mete vahel...“.

Nrs! **Linda Karollile** meeldis väga Meikopi „Tähised“ (Toimetusel oli juhus kuulda, kui ta seda täiesti pääst puhtalt ja selgelt edasiandis) ja Joone Jaani „Pikk t. 69“ ja Vendti „kuidas mehi võlutakse.“

Teised noorsoolased pidasid end uhkeks või ei avaldanud omi muljeid küllalt selgesti. Enamikule meeldis siiski Meikopi „Tähiseid,“ Joone Jaani „Pikk t. 69“ Vendti „Kuidas mehi võlu- takse“ ja H. H.: „Kilde Stokholmi matkalt.“

Paljudel mõjus „Urituli“ halvasti. Nii oli prl. Eisenschmidt väga-väga pahane, et Alfa Go teda parimaks krocketijaks pidas (See oli muidugi eksitus, seda tunnistas Alfa Go isegi hiljem, et oli kogemata nimedega segi läinud ja palus toimetuselt vabandust), mõni keelas ära igaveseks ajaks oma nime trükkimise „Uritules“, mõni käis abi otsimas tuntud juristi ja noorsoolase käest, j. n.e. Suurem osa ei võtnud asja siiski tõsiselt ja arvas, et las jäeb niisama (olgu seepärast siin veel kord meeletuletatud, et „Uritules“ nalja ei tehta!).

TOIMETUS ISE.

Nrs! Nrs! Nrs!

Käesoleva numbri oleme sunnitud väljaandma kaksiknumb- rina. Juba tehnilistel põhjustel, kuna oktoobrinumbri ilmumine viibis. Et mitte koormata noorsoolaste majanduslist külge oleme kaksiknumbri hinna ainult 35 marka määranud, kuna tegelikkude kulude järgi see palju suurem tuleks. Nii siis — ärge viivitage seda tasumast, vaid õiendage peatselt!

See on meie tungiv palve.

Harku žargooni pudemeid.

(Esitetakse YENYTO žargoonide võistlusel väljaspool võistlust)

Keel on alatasa muutuv nähtus ega pole ta kaugeltki yhtlane kogu rahvale. Kõnelemata maaalalisist murdeist ja kõnelemisviisidest tähendab siin palju ka tarvitajaskund. Ju igal kirjanikul on oma eri keele varaait ning loomulikult teadlasel, tehastöölisel, maa-mehel, merimehel, kaluril, lenduril, alevi kadakal, optandil, kerjusel, vangil, simmipoisil ja pättil igal yhel oma eriline sõnatagavara, oma eristiil, milles peitub tema maailm, tema yhiskundlik mõtteviis ja ymbrus. Mõndagi huvitavat pakub siin tänavakeel žargon.

Kuna YENYTO ju läinud aastal alustas Tallinna žargooni ylesmärkimist lubatagu „Uritulel“ avaldada seni tählepanduid pude-meid Harku kolonii kasvandikkude vangikeelele lähenevast žar-goonist, (millest on ju suur osa kasvandikke Tallinnast:) peitub pal-ju Tallinna tagamaad.

- ahv** — käekott, reisukohver (tsumadan);
banaanid — väikesed posid. Aga banaan! Ära ole banaan!
Mis sa, banaan, pirised!
kaal — raha. Tuli tagasi, tasku kaalisid täis!
kella lööma — valetama. Aga lööb kella.
kihvt — kuri, halb, äge, tige. Aga oli kihvt nägu!
D. on kihvt mees. M oli kihvt kuri. Täna on kihvt ilm. Oli kihvt kinopilt.
kull — üks mark. „Palju said?“ „Kymme kulli“ jne.
kuu — lai nägu, ylemus „Kuu paistis“ (ylemus tuli)
krasna — kymme marka.
kõva — tuhat marka.
lauk, laugu — 25 marka,
maru — äge, huvitav, tore, meeldiv, kuri. Aga maru raamat! Aga oli maru olla! Oli maru ujuda Maru mees jne.
nohik — saamatu. Kyll on nohik! Mis sa nohik nori- sed! Egas ma sinusugune nohik pole!
nässu lööma — purustama, rikkuma, segi ajama. Läks nässu. Pink on nässus.
paber — sada marka.
pisar — loll, saamatu, rumal, hale. Aga pisar, tema tõinab! Ära ole pisar, et pinnima hakkad. Ega ma pisar pole, et kaebama lähen. Aga pisar, tema läks tööle.

- pomm** — vale. Aga pommitab. Mis sa pommitad? Aga paneb pommisid. Pomm puha!
- sihker** (sikker) — Paljus erivarjundlikes (hyydsõnulis) tähendusis. Sihker poiss. Sihker mäng
- sussi** mängima — raha peale kaarta mängima.
- sõitu** tegma — võimu näitama, liikuma panema. Tahtis mulle sõitu teha. Tegi K-le sõitu. Löödi sõit sisse!
- verine** — julm, äge, yli kuri. K. on verine mees.
- vahva** — kena, ilus, tubli, huvitav, meeldiv (sageli tögatavas mõttes) Aga maru, aga vahva! vahva kana, vahva supp, vahva kuub. Aga vahva!
- väntama** — valetama, luiskama, auku pähe rääkima, välja (õigeks) rääkima. Aga väntab! Väntas sellelt raha välja! Kellele sa väntama tuled? Mis see väntamine aitab?
- äge** — väjapaistev, äge, kena, kuri mõnitetav. Äge ilm. Äga äge! Äge pilt. Oli äge mees.

Eriti omapärane on omavaheline nimestik (sõimunimed) Kuid siin mängib juba rolli isik ise, saamislugu, riim (Aru-Karu) ja muud asjaolud. Leidlikkust pole siingi vähe, millest tunnistavad nimed nagu: „Puhka rahu!“ — „Konnakudu“ — „Pisuhänd“ — „Kratt“ „Silk“ ja teised. Kuid neist soovikorral edaspidi.

A. Meikop.

Muljeid Käosalu sõidust.

(Jällegi Reisikiri).

H. H.

See oli pühapäeval 25. sept. kui väiksem seltskond (siiski suurem kui mõni eelmine ekskursioon) matkahuvilisi „noori“ ja „soolasi“ arvu poolest kokku seitse, võtsid väljaõidu ette Käosalu osakonda. Oli ju Käosalu noortel suurpäev, oma kodu avamine ja sisseõnnistamine.

Välja sõidu päeval sadas „korralikult“ vihma. Kuid väljasõidu ajaks jäi nagu üle ja kell neli olid „kõik“ Vabaduse platsil ära sõiduks. Ainult ühel kõrgema soo esitajal oli midagi südame peal ja arvas hääks mitte kaasa sõita. Kurjad keeled teadsid rääkida et olla ikka need armastuse asjad mis südant vaevasid.

Mootor töötab, mööduvad viimased pealinna tänavad, siis hipo-droom ning viimase möödumisel algab kilomeetrite „õgimine“; juba Veskimägi, Harku järv „mõrtsukate asutus“ nagu üks tütarlaps nimetas ja korruga „stopp!“ Selgub et üks karjapoisi vana väits, mis rahulikult oli maande roopas mudas lamanud, on meie sõiduki tagumise ratta kummis püsti karanud ning viimasest „tuule“ välja lasknud. Riks tahtis vist „kurask“ ütelda ja väitsa „metsa“ visata, kuid autojuht „Anton“ sai asjast aru ja ütles „postoi, tahan selle muuseumi viia“, ning nii siis jäi. Vahetati ratast ja kõik olid ametis aga Volli, vaat' see oli tore poiss, oli käinud sellajal „küläs“, toonud võileibe ja hapu kurke ja meil oli siis korruga päris lõbus „dinee.“

Sõitsime edasi, möödusime mõnest endisest mõisast mille nimedid Erkas näis hästi teadvat, lõpuks veel üks kitsas ja väga madal tee, läbi sügava muda ja olimegi „trepis.“

Sirutame veidi kangeks jäänud liikmeid (muidugi ihu liikmeid) Erkas õiendab oma „köva“ ja poeme autost välja. Heidan pilgu ümbrusesse: Õuel auto ja omnibus, ning sissekälgul hulk inimesi — ja kaome inimmassi hulka.

Volli käib kassas, toob sealt oma seitse seisuplatsi ja „pealinn“ kõige oma „esitusega“ ongi saalis. Saal inimesi täis. Lavale tuleb herra õpetaja, isiklikult teda küll ei tunne aga ajalehis ilm-nunud karikatuuride järgi otsutsan, et ega see keegi mu ei ole kui härra Tallmeister. Tegi lauluraamatu lahti ning algas laul; siis rääkis veel „Sireenide“ laulust, et see pidi nii ilus kohe olema ja minagi tahtsin hää meelega kuulda; siis rääkis veel, et see ei olla aga hää ega kasulik laul. Olla veel üks parem ja ilusam „Orfeuse“ laul, vat see olla alles õige laul j. n. e. (kuid mina ei tunnud neid laulusid kumbagit). Jälle mängisid keelpillid ja lauldi kaasa ja see oli nii mahe ja magus, nii et kõikidel südamed pehmeks läksid. Mõtlesin, kus sa Tallinnas ikka aega kiriku minna saad, ja laulsin ja palusin siis kaasa. Kui see kõik läbi oli, olin päris väsinud ja peagi oli märg. Õnneks pistis keegi häkki pea eesriide vahelt välja ja ütles „vaheaeg“, tulla härra õpetaja ära saata. Kasutasime Lulliga seda aega ja vaatasime kui õpetaja härra minema „vuras“; käisime korra ümber maja ja tutvusime lähema ümbrusega.

Teine jagu (või vaatus) algas ühe pikka herra „tänu sõnaga.“ Ta tänas kõiki ja kõiki. Siis rääkis noorsoolaste „president“ Meikop. No küll võis ta ilusasti rääkida:! Maa ja linna rahvast, kuidas ta Soome magistritega sõprussidemeid loonud, rootsi ja norra noorsoolastest, Taani rahvaülikoolist ja palju veel mis tore ja suurtugune oli kuulata. Egas ta muidu ei ole keskjuhatusesi-mees. Siis tuli meie kõikide tutav, sõber Kaljot Erkas. Ta rääkis ka ilusasti, rääkis, et näeb kaugel kodu kasvamas, ja pühkis varu-

E. Apri

Hertallik

Alma Apollo

Ernst Apri

Herta Allik.

Alma Apollo.

kaga pildi klaasilt tolmu. Ta andis siis selle targa mehe pildi, kes need sõnad olla ütelnud kunagi kauges minevikus, Käosalu osakonnale mälestuseks. Ja nüüd pääsids allés valla tervituste rahe. ÜENÜ osakonnad, nooremad ja vanemad, pangad ja tarvitajate ja pulli ühisused, laulu ja muusika seltsid. j.n.e. Siis veel eesksvas koorilaulud ja lõpuks kolmevaatusline „Vana Aadam“ Seda olin näinud Tallinnas Estoonias. Mängiti väga hästi ja kõik olivad rahul.

Tantsuks pääsis alles mürgel lahti, „charlestonitamist, „Heebie-Jeebies“-si küll ei olnud, kuid „Fox'e“ ja „Valse“ ja muid teise oli küll. Päälegi oli veel ring-mänge, ja oh seda laulu siis mis siis ära laulda sai. Nii kestis see üle südaöö tunni. Kui juba taeva serval koitma hakkas, saivad tallinnlased alles aru et aeg lahkumiseks käes. Vajusime puru väsinutena autosse ja usaldasime end Antoni hooleks. Ja nii jõudsime linna ning hiljem askeldas iga üks oma hallis igapäevases elus. Oli sinine esmaspäev. —

Tühi kott ei seisa püsti! Sellepärast ole nii lahke ja tasu ära Sinule saadet „Uritule“ eest Mk. 25.— ja käesoleva numbril eest Mk. 35.— „Uritule“ talitus

---

Teil on tülikas saata iga numbril eest eraldi 25 marka, kaotades sääljures asjatult veel postikuluna 10 marka. Seepärast **tellige „Urituld“!** Tellimishind: aastas Mk. 300.—, pooles-aastas Mk. 150.—, veerand aastas Mk. 75.—.

„Uritule“ talitus

PEREKONDLIKKE TEATEID

ÜENÜTO LIIKMETE NIMEKIRI

Agnes Dresen.

Ulrike Evrest.

N. Buketova.

1) **Allik, Herta**; sündind 18. dets. 1906 a. Hariduse omanud Tallinna Kommertsgümnaasiumis. Teenistuses ametnikuna Linna Rahaasjanduse osakonnas. ÜENÜTO liige alates 18 sept. 1926 a. Tegevushuvid kirjanduse esperanto ja laulu alal. Ajalehist loeb „Päevalehte“ ja „Vaba Maad“ meeldivam lugemisaine psükoloogiline romaan. Liige veel esperantistide ühing „Esperos,“ ja NNKÜ-s. Praegune elukoht Kunderi tän. 10-18.

2) **Anvelt, Hilda**; sündinud 14. okt. 1906. Hariduse omanud Viljandi Eesti Haridusseltsi Tütarlastegümnaasiumis, praegu T. L. Naiskutsekooli õpilane. ÜENÜTO liige 15 septembrist 1926 a. Tegevushuvid kirjanduse ja laulu alal. Praegune elukoht Vaestepa-tuste 6—13.

3) **Apollo, Alma**; sünd. Tallinnas 6. VIII. 1906 a. Hariduse omanud H. Kubu era ühisgümnaasiumis, mille lõpetas kehvadel 1921 a. Peale kooli lõpetamist ametis Põllutöoministeeriumis. Kunstides eelistab helikunsti ja kirjandust, ent naudib meeleldi ka tardenkusti; kirjandusest loeb nii hääd kui halba, huvitavam ala luuletused. Ajalehist loeb „Päevalehte“ ja „Vaba maad“, ajakirjast „Loomingut“, „Kodu“ ja „Urituld“. ÜENÜTO liige sügisest 1921 a. huvialad kirjandus ja laul. Peale selle liige Kaitseliidu Toompea malevkonnas ja NNKÜ-S Praegune elukoht Russovi t. 5—6.

Alfred Betlem.

Verner Bärengrub.

Voldemar Augul.

4) **Apri, Ernst**; sünd. 6. novembril 1905 a. Haridus — keskkooli 7 kl. Ametilt joonestaja. Tegevusala sport, huvitatud ka kirjandusest ja esperantost. Liige 17. maist 1927 a. Ajalehist loeb „Päevalehte“ ja „Vaba maad“ Praegune elukoht Jahu t. 7-a.

5) **Apri, Eduard**; sündind 19 jaan. 1912 a. Hariduse omanud XIX linnaalgkoolis, praegu tööstuskooli õpilane. ÜENÜTO liige septembrist 1927 a. Huviala — sport. Praegune elukoht Vilmsi tän. 34—2.

6) **Arak, Armhilde**; sünd. 18. nov. 1906 a. Haridus — keskkooli. ÜENÜTO liige 12. nov. 1926 a. alates. Tegevusala — kirjandus. Praegune elukoht Herne tän. 14-8 (Lähemaid andmeid oma huvide ja harrastuste kohta pole kahjuks annud. Toim.)

7) **Augul, Voldemar**; sündind 13. VIII. 1906 Haapsalus; hariduse omanud Haapsalu gümnaasiumis ja meriväe spetsialistide koolis. Praegu üleajateenijana M/r „Vambolal“. ÜENÜTO liige 26. aprillist 1927 a. huviala — sport, mida ka tegelikult harrastab. Praegune elukoht m/r „Vambola“.

9) **Bauman, Lilli**; sündind 21, nov. 1890 Tallinnas, hariduse omanud Tallinna tütarlastekoolis „Töcherschules“ ja kõrgematel kursustel Peterburis. Eriharidus — kaubandusline, samuti ka praegune tegevus — pearaamatupidaja abi Eesti Rahva-

pangas. Huvid ja harrastused: ajalugu, keele - ja kultuuriküsimused, kirjandus, ühistegevus. Spordist huvitet vähe, ei harrasta kinot. Meeldivam kirjandusala — psühholoogiline romaan. „Loomingu“, „Eesti kirjanduse“, „Eesti keele“, „Ajaloalise ajakirja“, „Naiste Hääle“, ja „Ühistegevuselehe“ alaline lugeja. Ajalehist loeb „Vaba maad“. „Päevalehte“ ja „Ühistegelelise uudiseid“ alaliselt. Poliitikas huvitet vaid rahvuslistes ja kultuurilistes küsimustes. ÜENÜTO liige 11. aprillist 1927 a. Tegevusalad kirjandus ja omakultuur. Peale selle veel liige Tall. kirjandusseltsis ja Ühistegelelises klubis. Praegune elukoht Koidu t. 58—1.

9) **Bednardschik, Voldemar**; sünd. ?

Haridus — keskkooli. ÜENÜTO liige 26. aprillist 1927 a. Tegevushuvid spordi ja muusika aladel. Praegune elukoht Müürivahe t. 46. (Lähemaid teateid pole enesest annud).

10) **Betlem, Alfred**; sündind 17. XI. 1904 a. k. 1 päeval Perilas, Esku talus Harjumaal. Lõpetanud Tall. Linna poeglaste Humanitaar Gümnaasiumi; Tartu ülikooli õigusteaduskonda astunud 14 sept. 1921 a. Usuteaduskonda üeläinud septembris 1927 a. ÜENÜTO liige 19. VII. 1924 a. huviala: kirjandus, omakultuur ja sport. Liige veel Eesti Üliõpilaste seltsis, Eesti Akadeemilises spordiklubis, Ak. õigusteadlaste ühingus, Ak. usuteadlaste seltsis, Eesti kirjanduse seltsis ja E. S. S. „Kalevis“. Praegune elukoht Tartus, Tähe tän. 34—2.

11) **Buketova, Nadeshda**; ÜENÜTO segakoori liige 1927 aastast. Praegune elukoht Kopli t. 20—4.

12) **Bärengrub, Verner**; sündind 28. III. 1906 a. Haridus — keskkooli. Sõjaväelane. ÜENÜTO liige 29 aprillist 1927 a. Tegevusalad: sport. Praegune elukoht V. Kompassi 21—6.

13) **Dresen, Agnes**; sünd. jaan. 1900. Hariduse omanud Tall. Linna I Tütarlaste Gümnaasiumis. Ametnikuna teenistuses Linna Rahaasjanduse osakonnas. ÜENÜTO liige 1924 aastast. Huviala kirjandus ja esperanto. Peale selle tegev esperantiste ühing „Esperos“ ja karskusselts „Idee“ juhatus liige. Meeldivam lugemisala romantiline romaan. Universala Esperanto Asocio liige; liige paljudes rahvusvahelistes esperantistide ühingutes. Praegune elukoht Poska t. 29—6.

14) **Dresen, Helmi**; sünd. 4. VII. 1892; haridus — keskkooli. Teenistuses asjaajaabina Linna Rahaasjanduse osakonnas. ÜENÜTO liige 1923 aastast. Huvialad kirjandus ja esperanto. Esp. ühing „Espero“ juhatus liige, Eesti Esperanto Liidu juhatus liige, Üleilmilise Esperanto Liidu UEA konsul Tallinnas. Meeldivam lugemisala analüütiline romaan. Loeb „Päevalehte“ ja „Vaba maad“ „Heroldo de esperantot“ j. m. s. Praegune elukoht Poska t. 29-6

Noorsoolaste sünnipäivi Novembris.

Novembri kestel pühitsevad omi sünnipäivi allnimetatud noorsoolased. „Urituli“ soovib neile südamest õnne nende uuel aastal:

5. XI. Veera Kreismann.	23. XI. Amalie Kask.
9. XI. Edgar Eik.	23. XI. Sinaida Saarväli.
10. XI. Hans Vilberg.	23. XI. Nikolai Teiss.
17. XI. Alfred Betlem.	26. XI. Agnes Villemson.
18. XI. Armhilde Arak.	26. XI. Artur Väkrum.
21. XI. Lilli Bauman.	27. XI. Rudolf Saarmann.
22. XI. Aleksander Veske.	29. XI. Alma Lagle.

ÜENÜTO kurnivõistlusilt.

H. H.

See oli ühel päris ilusal päeval, kui vastu tuli Raul Pärnpuu, see ÜENÜTO spordiklubi ihu ja hing. Juba eemalt kaugelt käsi püsti: „Tere Chsubnesah,“ kas kurni võistlused kaasa teed? Ma ei olnud küll kunagi varem kurni mänginud, veel vähem, võistelnud, kuid räägitakse, et mõned olla päris sündinud sportlaseks (nagu Klumbergki oda käes ja „naglid“ jalas) ja võib olla et minulgi oli mõni kurn või kurni kaigas peos. Üks on aga kindel, et kui ma mineval aastal Pirita „Pörsakülas“ suvitasin siis peeti seal kurni võistlusi „Konnakülaga“ mil kaasamängisid rahvasaadikud ja teised suurused. See mäng meeldis mulle. Olin järgimõelnud, tegin asjaliku näo ning ütlesin „ja“: Niimi pandi paberile ja öeldi, et otsi omale paariline ka paarismänguks. Silmade eest aga käisid läbi auhinnad, diplomid, loorberi pärjad ning „meistri tiitlid.“ Omas vaimustuses ruttasin edasi, vaevalt olin ümber tänavanurga keeranud kui kellegiga pörkasin kokku. Selgus et see oli noorsoolane Jöger. Küsib, et kuhu torman? ja mis uudist? Silmitsen teda alguses umbusklikult ja küsin et kas ta on „Uudislehe“ kirja saatja et uudiseid korjab, ja et kas tahab osa võtta kurni võistlustest. Saavutasin lõpuks ka nõusoleku. Saabus võistluste päev, paris ilus pühapäeva hommik. Võistlused pidid algama kell 9. Kolm tundi olin juba varem paigal ning harjutasin ühe maha murtud aia teibaga. Edu oli märgatav ehk ma küll ühelegi pihta ei saanud. Algasid võistlused; loos viis mind kokku Jögeriga. Viimane nuhtles mind nii hoelega läbi ja viskas vigur viguri järgi välja nii et ma hingatagi ei saanud. (No siin ta küll ei luiska sugugi. Jögeri märkus.) Mõtlesin et on ikka häbematus küll, kutsusin ju mina teda võistlustele, kuid lohutin end sellega et ta on ikka

minust poole pikkem ja n.e. ning rahustusin. Paaris mängus võistlesime juba koos ühistes huvides. Päris „Pat ja Patashon“ me küll nüüd ei olnud, aga võistlus oli kõva. Mida üks meist välja visata ei suutnud, seda tegi teine ja juba hellitasime uhkusega võidu loorbereid, kuna mängsime päälegi paariga keda võitjaks oodati. Kuid saatus mis nii ja nii karm, oli meile kaotuse määranud ehk küll õige õige väikese, kõigest kahe kurniga. Oh! jah! kuid siiski kaotus. Vaatasin veel kuidas võistluste korraldajad protokollile kirjutasid suurte ja jämedate tähtedega: „kurni üksikmängu võitis Otto Treier ja paaris mängu Apri — Sass.“

Lahkumine.

Ülalt tuli aegajalt vihma, lehtedest koltunuist langes läbi udu ja jäi maale raskena lamama. Siin ja säääl särasid vitriinid poolkustuvast ämaruses, kusagil hõigatas auto ja Nigulistest löi kell mahedas minooris üheksa. Meid oli kaheksa poissi, kes mõtline mingi teel pühitseda meie hulgast lahkuva Bobby viimast vaba õhtut Tallinna udu.

Ning pühitsesimegi. Ümber ringi keerlesid viisid, näilik kurbus, tundus, neid endasse sulatab läbi sordiinfilti. Nagu sportlased — ei mingit alkoholi, ega kunstlikult loodud meeleolutsemist — oskame olla teisitigi lõbusad ja ülemeelikad.

Ühel ja teisel libises tulevikukavatsusist midagi keelele, kusagil pudenes mõni kahjatsev noot vara saabunud sügise ja lahkumise aadressil, tulettime meelde veel kord omi ühiseid koosviibimisi, omi võite ja kaotusi.

Kesköö oli saavutanud oma suurima sügavuse, vaiksema vaikuse, kui lahksume. Olime töotusrikkad ja lootusrikkad, uitasime läbi öise Tallinna ja lahkusime siis. Päev hiljem viis „Nördland“ juba Bobby Kellersi lõuna. — Oli lahkumine. Nägemist Bobby — uus aeg on täis uut tegutsemist!

B. Keller ÜENÜTO jalgpallimeeskonna kapten. Sõitis neil päevil Thüringeni ülikooli õppimist jätkama.

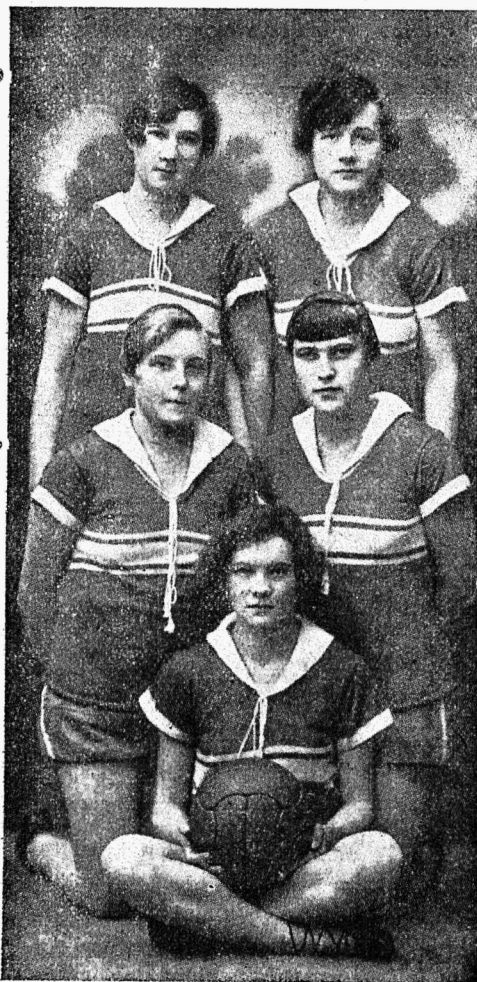
E. R.

ÜENÜTO Käsipallist, Jüripäevast ja muust.

(Võhiku veste)

Käsipall on sportline lõbu süütu
Ja ka seepärast siis

Harrastab teda ÜENÜTO
Aastast 1925.

ÜENÜTO Korvpalli naiskond, eesti meister 1927 a.

Võrkpalli naiskonna
[nurgakiviks just
Tuli Lang Leida
Kommertsgümnaasii-
[mist,
Kes nalja ei heida.

Ja NMKÜ karika-
[võistlusil
1926
Kõlas juba me pill,
Säras täht uus:

ÜENÜTO naiskond
[võrkpallis,
Kes müks ja müks
II-le kohale trallis
Kaotes Florale 2:1.

Sama eduga debüü-
[tis ka vat
Korvpalli meeskond
[(pole vale!]
Kes lüües Hõimlat
Kaotas vaid Spordi
[A-le.

Selle loogiline järel-
[dus vist
Selge ka võhikule:
Oli materjaal hää mui-
[dugist
Siis tagajärg tööarvele.

Olgugi võimalused
[kitsad uhkuseks
Tehti väsimata tööd,
Lühendades puhkuseks
Määratud ööd.

Nii kerkida võisivad käsi-
[palli tüübid
Ja tähedki tõusta.
Ent siis ärkasid ka suured
[polüübid
Ja avasid lõusta.

*

Ent sellel aastal, ei ta
[kohkund,
Korvpalli meistriks sai ÜENÜ
TO naiskond A klassis
Ja kõiki teisi uhkelt löi.

B klassis tõi meistri nime
Võrkpalli meeskond endale
Ja korvpallis päris vabalt
Ta pääsis teise kohale.

Ka võrkpallis koha teise
A klassis hankis varuks veel,
Ei elu salli paigal seise
Vaid edasi võitude teel!

*

Ei ole kellegile saladus
Ega asjaolu uus,
Et ideaalne spordiselts „Kalev“
(See pole laim ega vale)
Ajab suurejoonelist hankimis-
[poliitikat.

Seda, minu kriitikat,
Kinnitavad järgmised argu-
[mendid ja väited
Ning must-valgepealsed näited.

Kalev, asutes omale „poja“,
Ei osanud olla teisiti looja
Kui et hankis ÜENÜTO-st
Laanekõrbi, Rosensteini ja
[Kääri.
Eks see juba tähelpanu vääri.

Ja Kalev ise
Tõttu suure lubamise

Zanderi ja Eisenschmidti viis
Nii nagu nende traditsioonja viis
(Esimene neist
Ei tahtnud „meistrite“ pilli järgi
Vaid lahkus neist [laveeri
Kuigi ei tagasi saadud enam
registreeri.)

Aga ega asi jää veel sedasi
Vaid vaatame veidi edasi:
Peale Läti-Eesti lauatennise
[võistlust,

Seda suurt maade heitlust
(On ju täitmatu Baal!)
Feldström,
ÜENÜTO internatsionaal,
Hangiti Kalevile kui selge rõõm.
Meelitusi öeldi ka naismeister

[Ljuba Nellisele,
Kes siiski jäi otsusele sellisele,
Et ikka jääb vähepakkuvasse
Ja vaesesse ÜENÜTO-sse,
Ei mõjund meelitus ega vanne.
Mitte nii nagu preili Tanne,
Kes see läks meelitusse
Hüütusse
Tema meister-partner Lasna
Oh seda hoolt! [poolt,

*

Kalli sõsara ja velle!
Ei saa ju olla midagi vastu
[selle,

Kui sportlases eneses ärkab iha
Panna käe ümber piha
Mõnele uuele, keda
Himustab ta meel ja süda.

Vaid seda ei saa pooldada,
Kui venda vähemat „hooldada“
Püütakse tema parimate
[võrgutamisega
Ja elu näilise põrgutamisega.

Neil on ju lossid uhked,
[sammastega,
Ja karjad suured eeslite ja
[lammastega;
Pilvini ulatub nende kuulsus ja au
Ja lugupidamist teenib nende
[valitsussau.

Neil tõest palju, palju on au-
[märke
Kuulsuse ja ka muidki värke
Mida igaüks isegi võib näha,
Vaadaku ta ette, või vaadaku
[taha.

Tühine asi neil imesi esile tuua
Ja uusi kuulsusi ja suurusi luua

Selle asemel, et mujal võrsu-
[nuid meelitada
Ja enda uhkust ja au peelitada.
Me teame ju seda ja selles
[pole häda,
Et tihtigi kiidetud asi on mäda.
Ja ei jooksikuist ka meil
[kahju ole —
Vaid sellest küljest asi on kole,
Et seetõttu kustund nii
[mõnigi täht,
Eks seda ennegi ole ju näht,
Et võõrasse ymbrusse vangistet
[vaim
On peagi närtsind ja koltund
[taim.

ALFA GO

In memoriam.

Manalasse variseb maa paremaid poegi.

See oli septembri kuus 1926 a. Korraldati ÜENÜ TO meistervõistlused rattasõidus. Võitjaks tuli **Alfred Uripea**, tundmata rattasõitjana. Ta võitis ja purustas ühes sellega ka vana ÜENÜTO rekordi 5 klm sõidus. Mineva aasta suvel kaitses ta ÜENÜTO värve jalgpallis. Sel suvel ei saanud ta ÜENÜTO-s tegutseda puht majanduslistel põhjustel: päeva läbi töö, vahetevahel laevaga merel. Igasugune korralik treening oli võimatu. Siis juhtus õnnetus. Ta uppus Roterdami reidil, kaugel kodumaast ja seltsilistest.

Kuid jääb mälestus püsima temast üenütolaste, eriti aga ÜENÜTO sportlaskonna peres.

R. Hollmann

Järgmises numbris algab ilmumist **korsten**, kuhu kirjutatakse kõikide nende arved, kes vähemalt „Uritule“ nr. 1 eest pole äratasunud neilt saada olevat summakest. Aupäklikult:
Talituse Must Kass

Kuidas mehi võlutakse.

HILDA VAHTRIKU populaar-teaduslik loeng. Ettekannud VOLD. VENT.
Illustreerind FLO.

2.

Kui mees korra on armunud, siis ei näe ta teis kunagi halba; isegi teie vead paistavad talle heas valguses ja ta ruttab neid süütute nimedega katma. Olete valge ja kahvatu ning jääte merehaigeks juba omnibussi astudes, siis nimetab ta teid õrnaks, valgeks jasmiiiniks, mille õilmed ei kannata sarnast raputamist. Olete must ja tunnete põlgust vee ja seebi vastu — siis ei pruugi teie tema pärast nägu pesta, sest temale olete ikkagi — ainult vähe päivitanud. Olete kõhn ja 40. eluaastani asjatult unistanud priskekminekust — siis leiab ta korraga, et olete kerge ja paindub kui pilliroog. Olete paks ja tüse ning otsite asjatult saledat joont omal kehal — siis on teil seisak suurepärane. Olete kasvult suur ja ei leia enesele ühestki kauplusest vastava suurusega kingapaari — olete temale vaid Marsilt saabunud kehastatud Jumalanna. Ehk olete jälle pisikene, et ainult kikivarbul küünite avama hoovi-värvat — olete temale ainult kõikide naiselikkude võluvuste jumalikuks lühenduseks.

Seni, kui mehed armuvad tuleb teil esile tuua kõike, mis teis paremat, hoolega varjates omi halbu kalduvusi ja keha ning

... silmi ei pruugi teha konstaablitele ...

... vastake käesurumistele ja jätkese seniks kavaleri pihku, kuni ta asjast aru saab ...

hinge varjukülgi, — abielus on aega küllalt mehe peale välja valada kõike, mis neiu põlves hinge põhja kogunenud.

On teil ilusad jalad, muretsege enesele automaatselt lahtiminevad kingapaelad, ehk laske ninarätikul tihti maha kukkuda — mehe seltskondlik kasvatus nõuab, et ta selle juures kummardama ja silmad lahti hoidma peab.

On teil käed ilusad ja õrnad — hambad selle vastu vähe nõrgavõitu, püüdke võimalikult rohkem istuda ja hoidke seal juures käed suu ees, nii et küüne poleeritud otsad otse kavaleri vastu on juhitud. On teil ilus keel, võtke rediküülist margita postkaart ja kleepige sinna peale postmark võimalikult aegamööda ja keelt kõik see aeg suust välja hoides.

Väga tähtsa osa võlumise juures etendavad silmategemine, käepigistused ja häälega vibreerimine.

Silmi on kõige parem teha 2 tundi pärast söömist ehk õhtul kella 6-st kuni kella 9-ni. Selleks tuleb teha kiire sissehingamine kulme vähe kõrgemale tõstes, mida saadab kiire ja gratsiöös suunurkade ja ninasõõrmete tuksatus.

Silmi ei pruugi teha konstaablitele, lühikese nägemise ning laokil mõtetega härradele, on ju pisut shokeeriv, kui konstaabel teid olgugi kõige luulelisemate kavatsustega tänaval jälgima hakkab, hajameelne kellegi teisega ümber vahetab ehk lühinägeline tähelepanematult mööda sammub.

Järgneb.

T EADAANDED, **K** ORRALDUSED, **R** INGKIRJAD

Siin avaldatud teadaanded loetakse liikmeile kätteantuks ilmumispäevast arvates.

I ÜENÜTO juhatus teatab:

1.) Osakonna järjekorraline **peakoosolek** peetakse pühapäeval 6. novembr. kell 11 homm. Pikk, 69.

Päevakord:

1. Koosoleku juhatusse valimine.
2. Eelmise peakoos. protokoll kinnitamine.
3. Liikmemaksu kindlaksmääramine 1928. aast.
4. Tekkivaid küsimusi.
5. Läbirääkimisi.

Märkus: Kui määratud ajal tarvil. arv liikmeid ei ilmu, peetakse pool tundi hiljem samas kohas järgmine koosolek, mis otsusvõimeline ilmunud liikmete arvu peale vaatamata.

2.) **ÜENÜTO segakoori kontsert** on pühapäeval 13. nov. kell 8 õhtul. Estonia kontsertsaalis hra. A. Kasemetsa juhatusel. **Pääsetähed Mk. 150-50 eelmüügil**, saadaval iga õhtu osak. büroos.

Kolmele kõige suurema summa eest pääsete müüjale antakse väärtuslikud auhinnad — hõbe asjad isiku monogrammidega.

3.) 26—27 novembr. esineb osak. segakoor **Kohtlas ja Rakveres** iseseisvate kontsertidega.

4.) **Korjandus nädal** Ü. E. N. Ü. ainelise seisukorra kindlustamiseks peetakse novembris. Üksikasjalisemad teated järgnevad lähemal ajal.

5.) **Rootsi keele kursustel** algab tegelik õpetus esmasp. 14. nov. k. $\frac{1}{2}$ 8 Pikk, 69. Kõiki kursustele registreerunuid palutakse kohal olla. Võetakse veel vastu uusi soovijaid igal õhtul büroos.

Juhatus.

II Spordiklubi juhatus teatab:

1) ÜENÜTO 4-ad Ping-pongi esivõitlused

1927 a. sügishooaja meistri peale peetakse 7-13 novembrini sa. kell 5 p. l, S. Tatari 17—1.

Võitlused peetakse 7. erialal:

- 1) mees üksik mäng A kl (turniiri süsteemis)
- 1) B kl (2-he miinuse süsteemis)
- 3) nais üksik mäng üldklassis (2-he miinuse süsteemis)
- 4) segapaaris mäng (2-he miinuse süsteemis)
- 5) mees-paaris mäng (1-he miinuse süsteemis)
- 6) nais-paaris mäng (1-he miinuse süsteemis)
- 7) mees etteandmis-mäng (1-he miinuse süsteemis)

Võistlustest osavõtte maks ühe ala pealt mk. 50 —, iga järgmise pealt juurearvates mk. 10. — Ülesandmisi võetakse vastu kuni 5 novembrini, kusjuures osavõtte maks tuleb tasuda kohe.

2) Teadaanne käsipalli mängijaile.

Käsipalli **meeskonde** treeningud peetakse 3 korda nädalas igal teisipäeval ja reedel kella 10—11 NNKÜ võimlas ja igal kesknädalal kella 9— $\frac{1}{2}$ 11 Noorseppade kodus (akvaariumis) — ainult võrkpall.

Naiskonde treeningud peetakse igal kesknädalal kella 8-9 Noorseppade kodus.

Mängijaid palutakse treeninguile mitte hilineda. Iga puudumisega arvestatakse.

Spordiklubi juhatus.

III. Kirjandustoimkond teatab:

Kirjandusharu üldkoosolek peetakse neljapäeval, 10 novembril s. a. Osakonna ruumes (Pikk t. 69) kell 8 õhtul.

Päevakorras: 1) Ülevaade läinud hooaja tegevusele.
2) Aktiivtegevuse võimalusist eelolval hooajal.
3) Läbirääkimised.

Kui määratud ajal kvoorum liikmeid ei ilmu, peetakse järgmine koosolek samas pool tundi hiljem, mis otsusevõimeline. **Palutakse ilmuda kõiki kirjandusharu liikmeid.**

Kirjandustoimkond.

IV. Maletoimkonna

valimiseks ja maleharu töö elustamiseks palutakse malehuvi- lisi noorsoolasi koosolekule ilmuda „Uritule“ toimetuse ruume (Rataskaevu 22) 7. novembril s. a. kell 8 õhtul. Maletajad! Tõmbagem koomale loidusest laialipillat read, rohkem aktiivsust ja elu- vust, ilmugem koosolekule kui üks mees!

V. Esperantistoj — junularanoj!

Ĉu efektive devas morti la Esperanto fako ĉe ÜENÜTO? Al kunveno anoncita en „Urituli“ — venis neniu kaj nun eksest- raro de la fako ne riskos anonci vane por la nova kunveno. Ĉu vi efektive pensas, ke esperanto-movado ne bezonas pionirojn ĉe la junulara movado? Kaj kion ni devas fari? — Viajn revokojn adresu al redakcio de „Ŭrikivi“ sub „**Esperantofako.**“

VI. ÜENÜ Sao-Paulo Osakond

oma aastapäeva pühitsemisel tuletab meelega kodumaal viibi- vaid kaasvõitlejaid ja tervitab kaugelt kõiki noorsoolasi ja soovib, et ÜENÜ jääks meie tugevamaks, lahutamata ühiseks pereks.

Kaugel olijail on praegu käsil **raamatukogu asutamine** Sao- Paulo osakonna juure, ning paluvad, et eestis viibijad ei unust- taks väljarännanud noori ja nende raamatukogu asutamist raama- tute annetustega toetaks.

Raamtute annetusi Brasiiliasse edasisaatmiseks võtab tä- nuga vastu ÜENÜ Keskjuhatuse igal esmaspäeval ja neljapäeval kella 1/2 7—8 õhtul Rataskaevu t. 22. Noorsoolased, annetage raamatuid kodumaalt väljarännanud noortele, sallega aitate kaasa Brasiilia Eesti raamatukogu asutamiseks ja eestlase alalhoidmiseks võõraste keskel.

ÜENÜ Keskjuhatuse.

Järgmine „Urituli“ ilmub detsembri algul Kaastöö palutakse ära saata 25. novembriks s.a. (Ärge laske seda ühest kõrvast sisse ja teisest jälle välja minna!) **TOIMETUS.**

Kõik noorsoolased
ostavad omad jalanõud

V. INGERMANN'i
saapakauplusest
Estonia puiestee 11

....

Kalossid ja botikud

„Tretorn“ ja „Kontinent“
odavamad kui kuskil
mujal

Soodsad maksutingimused

ESTONIA KONTSER TSAAL

Pühapäeval 13. novembril 1927 a.

ÜENÜ Tallinna osakonna segakoori

KONTSERT

(90 lauljat)

Hra **A. KASEMETS**'a juhatusel.

EESKAVAS: K. Tü rnpuu, A. Lä te, A. Kapp,
A. Kasemets, M. Saar, C. Kreek, E. Võrk, J. Simm.

Algus kell 8 õhtul.

Piletite eelmüük koori liikmetel ja osakonna büroos.

RAAMATUSÕBRAD!

Aidake suurendada osakonna raamatukogu!
Annetage vabad, Teil mitte enam tarvisminevad
raamatud osakonna raamatukogule! Ka aeg-
kirjade üksikud numbrid on soovitavad!

KOGUHOIDJA

Väljaandja: Ülemaaline Eesti Noorsoo Ühendus, Tallinna Osakond.

Vastutav toimetaja: Ago Jõger.

Toimetus ja talitus asub Rataskaevu 22.

Toimetuse kõnetund esmaspäeviti kella 19 — 20.

Talituse tunnid esmaspäeviti ja neljapäeviti kella 19 — 20.
